Nasz patron

Patron Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku.

Generał dywizji Henryk Minkiewicz

Henryk Minkiewicz urodził się 19 stycznia 1880 r. w Suwałkach jako piąty syn w rodzinie urzędnika Izby Skarbowej w Suwałkach, Kazimierza Minkiewicza i Karoliny z Michałowskich. Tam też został ochrzczony w dniu 30 marca w kościele p. w. Św. Aleksandra. Matka pochodziła z Rajgrodu, ojciec zaś z Filipowa, z rodziny mieszczańskiej, o szlacheckim rodowodzie i silnych tradycjach patriotycznych. Henryk Minkiewicz z racji spokrewnienia z mieszkającym na Litwie rodem Minkiewiczów herbu Odrowąż, jego nazwę często dodawał do swojego nazwiska.

Rodzina mieszkała początkowo w Suwałkach a następnie od 1888 r. w Mariampolu. Henryk Minkiewicz wykształcenie zdobył w gimnazjum w Mariampolu, w którym w 1898 r. uzyskał „patent dojrzałości". W tym roku wyjechał do Petersburga i rozpoczął naukę na tamtejszym uniwersytecie na kierunku przyrodniczym. Studiów nie ukończył i w 1902 r. wyjechał do Krakowa. Podjął początkowo naukę na Uniwersytecie Jagiellońskim na kierunku medycznym a następnie studiował malarstwo w Szkole Sztuk Pięknych. Żadnej z uczelni nie ukończył. Uważał się jednak za malarza i jako grafik współpracował z czasopismami literacko – artystycznymi „Chimera" i „Sfinks".

W trakcie studiów Henryk Minkiewicz nawiązał kontakty z polskimi organizacjami niepodległościowymi. Początkowo w 1899 r. rozpoczął działalność w Polskiej Partii Socjalistycznej w Petersburgu a po wyjeździe z Rosji współpracował z komórkami tej organizacji działającymi na terenie Królestwa Polskiego. Przyjął pseudonim „Walery". Działał głównie w Lublinie, jednak jego działalność przyniosła uznanie działaczy w całym Królestwie. W efekcie na VII Zjeździe PPS, który odbył się w dniach 5 – 7 marca 1905 r. w Warszawie, został wybrany do Centralnego Komitetu Wykonawczego tej partii.
Po rozłamie w partii działał nadal w PPS – Frakcja Rewolucyjna. Był zwolennikiem samodzielnej, zbrojnej walki o niepodległość Polski i dlatego w 1908 r. wstąpił do konspiracyjnego Związku Walki Zbrojnej. W tym też czasie ściśle współpracował z Józefem Piłsudskim. Kierował ćwiczeniami wojskowymi członków ZWC w rejonie Krakowa oraz organizowaniem jego komórek na terenie Ukrainy. Od 1910 r. brał czynny udział w tworzeniu w Galicji legalnego polskiego ruchu paramilitarnego znanego pod nazwą

„Towarzystwo Sportowo – Gimnastyczne Strzelec”. Przyjął pseudonim „Obywatel Wacław” i bardzo szybko został komendantem „Strzelca” początkowo w Zakopanem a potem obwodu podhalańskiego. Wkrótce jednak doszło do ostrego konfliktu z Piłsudskim, w efekcie którego Henryk Minkiewicz został usunięty w dniu 15 grudnia 1913 r. ze stanowiska, a w dniu 24 stycznia 1914 r. usunięty ze „Strzelca” i Związku Walki Czynnej. Wtedy Henryk Minkiewicz zaangażował się w działalność Związku Drużyn Podhalańskich.

Po wybuchu I wojny światowej Henryk Minkiewicz wstąpił we wrześniu 1914 r. do 3 pułku piechoty Legionów Polskich. Został tam mianowany dowódcą 1 kompanii. Od tego momentu jego kariera wojskowa rozwijała się bardzo szybko i już od kwietnia następnego roku dowodził 3 pułkiem. Równie szybko awansował. W okresie od października 1914 r. do sierpnia 1915 r. awansował ze stopnia porucznika na stopień podpułkownika. Na czele pułku walczył w składzie II Brygady w Karpatach Wschodnich i w Besarabii. Podczas walk zyskał uznanie zarówno przełożonych jak i podwładnych. Ceniono go zwłaszcza za rozwagę, uczciwość i dbałość o żołnierzy. Cechowała go również inicjatywa i odwaga w boju. W dniu 5 lipca 1916 r. w trakcie walk pod Kostiuchnówką trafił do rosyjskiej niewoli. Został wtedy ranny prowadząc swój pułk do kontrataku. Blisko rok później, 25 czerwca 1917 r. podpułkownik Henryk Minkiewicz zdołał zbiec z niewoli i powrócił do żony mieszkającej w Zakopanem. W sierpniu wyjechał do Warszawy, gdzie wstąpił do Polskiej Siły Zbrojnej. Otrzymał awans na stopień pułkownika i objął kierownictwo Inspektoratu Kursów Wyszkolenia. Z dniem 1 maja 1918 r. Rada Regencyjna Królestwa Polskiego mianowała go dowódcą I Brygady Piechoty Wojsk Polskich. 10 listopada 1918 r. został mianowany dowódcą wojskowym Warszawy i jej okolicy. Podległe mu oddziały zajęły najważniejsze obiekty w mieście i przystąpiły do rozbrajania Niemców. W efekcie 12 listopada miasto zostało oczyszczone z okupantów i w całości znalazło się pod polską kontrolą. Po opanowaniu Warszawy pułkownik Minkiewicz część swoich oddziałów wysłał między innymi do Łomży, Dęblina i do Zagłębia Dąbrowskiego.

Po odzyskaniu niepodległości pułkownik Henryk Minkiewicz został mianowany z dniem 7 grudnia 1918 r. na stanowisko zastępcy dowódcy Okręgu Wojskowego Przemyśl. Na tym stanowisku, dowodząc grupą operacyjną swego imienia oraz Grupą Operacyjną „Bug” walczył z wojskami ukraińskimi. Szczególnie wyróżnił się w walkach o Lwów. Z dniem 1 czerwca 1919 r. został awansowany na stopień generała podporucznika i w następnym miesiącu objął dowództwo 2 Dywizji Piechoty Legionów walczącej z bolszewikami na Białorusi. Dowodził nią do lipca 1920 r. Za swoje zasługi na tym stanowisku został odznaczony Orderem Virtuti Militari. W dniu 25 lipca 1920 r. został mianowany zastępcą generał – gubernatora Warszawy i jednocześnie dowódcy 1 Armii broniącej stolicy. Na stanowisku tym pozostawał do 30 września 1920 r., kiedy to został mianowany głównym instruktorem piechoty przy Naczelnym Dowództwie Wojska Polskiego. 8 lipca 1921 r. objął dowództwo 4 Dywizji Piechoty, a od maja 1922 r. kolejno pełnił funkcję zastępcy dowódcy Okręgu Korpusu V Kraków i zastępcy dowódcy Okręgu Korpusu I Warszawa. Z dniem 1 września 1924 r. został oddany do dyspozycji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Wyznaczono mu zadanie sformowania Korpusu

Ochrony Pogranicza oraz powierzono pełnienie obowiązków jego dowódcy. Dzięki dużemu doświadczeniu i zdolnościom organizacyjnym z postawionego przed nim zadania wywiązał się bardzo dobrze i już z dniem 1 listopada 1924 r. pierwsze trzy brygady KOP objęły pod ochronę odcinek granicy państwowej z ZSRR. Miesiąc później Henryk Minkiewicz został awansowany do stopnia generała dywizji, a 16 lutego 1925 r. Prezydent RP Stanisław Wojciechowski mianował go dowódcą KOP. Nową formacją dowodził do 1929 r. W tym czasie rozbudował ją i zreorganizował. 7 maja 1929 r. został zwolniony z zajmowanego stanowiska i oddany do dyspozycji ministra spraw wojskowych. 30 września 1934 r. został przeniesiony w stan spoczynku i zamieszkał jako osadnik wojskowy w nadanej mu posiadłości w Jamnie w powiecie Brześć Litewski. Mieszkał tam do 1939 r. Po wkroczeniu na te tereny Armii Czerwonej został aresztowany i osadzony w obozie jenieckim w Kozielsku. Był tam najwyższym rangą jeńcem, który dzięki osobistemu autorytetowi zyskał uznanie innych oficerów. Obóz opuścił 7 kwietnia 1940 r. i zginął prawdopodobnie dwa dni później w Katyniu.

Za zasługi bojowe i zasługi dla odbudowy polskiej niepodległości generał dywizji Henryk Minkiewicz został odznaczony:

Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari,

Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski,

Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski,

Krzyżem Niepodległości,

czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

Decyzją nr 1 z dnia 20 stycznia 1992 r. Komendant Główny Straży Granicznej pułkownik Marek Lisiecki nadał Podlaskiemu Oddziałowi Straży Granicznej w Białymstoku imię generała dywizji Henryka Minkiewicza. Uroczystości związane z nadaniem imienia zorganizowano w dniu 23 maja 1992 r. wspólnie z uroczystościami związanymi z obchodami pierwszej rocznicy powstania Straży Granicznej.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego nr 112-48-07 z dnia 5 października 2007 Henryk Minkiewicz został pośmiertnie awansowany do stopnia generała broni. Nominacja została ogłoszona 9 listopada 2007 r. w Warszawie, podczas uroczystości "Katyń Pamiętamy – Uczcijmy Pamięć Bohaterów".

Autor tekstu: Jan Nikołajuk